

ochrana přírody

ročník 68 ■ číslo 5
cena 39 Kč ■ 2013

Tajemná jeskyně Výpustek

Orel skalní – staronový hnízdní druh v ČR

Úvodem

Jakub Kašpar

1

Z naší přírody

Petr Zajíček

Jeskyně Výpustek vydává svá tajemství

2

Péče o přírodu a krajinu

Petr Orel

Orel skalní – staronový hnízdní druh v ČR

6

Tomáš Görner

Energetické rostliny z pohledu ochrany přírody

10

Pavel Pešout, Francesco Kinský dal Borgo, David Lacina

Příklad komplexní dohody o hospodaření v chráněném území

13

Právo v ochraně přírody

Svatava Havelková a Petr Šedina

Právo myslivosti a rybářství ve zvláště chráněných územích

15

Výzkum a dokumentace

Jiří Hebelka

Likvidace lampenflory ve zpřístupněných jeskyních Moravského krasu

17

Alois Pavlíčko

Kdopak by se ští(r)ků bál

19

Eva Holá

Vycpálka okrouhlá nalezena po více než devadesáti letech

21

Zaměřeno na veřejnost

Jan Stejskal

Jak využít sociální sítě k ochraně přírody

23

Mezinárodní ochrana přírody

Jan Plesník

Vilm – ostrov, který byl a tak trochu vlastně nebyl

26

Markéta Benešová

Péče o vodní ekosystémy na severu Evropy

29

Rozhovor

František Pelc

Rozhovor s Petrem Gandalovičem

32

Zprávy ■ Aktuality ■ Oznámení ■ Recenze

Mezinárodní speleologický kongres opět v České republice

33

Návštěvníkům od srpna slouží Dům přírody Slavkovského lesa

34

Díky, Hony!

34

Významné životní jubileum Miloslava Nevrlého

35

Nekrolog za Martinem Branišem

35

Nekrolog za Jaroslavem Machovcem

36

Zpřístupněné jeskyně České republiky

36

První číslo vyšlo v roce 1946

Ochrana přírody 5/2013

Ročník 68

Vychází 6x ročně

Cena 39 Kč

Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

Vydává

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
ve spolupráci se Správou jeskyní ČR,
Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
Zřizovatelem obou organizací
je Ministerstvo životního prostředí

Šéfredaktorka PhDr. Jiřina Bulisová

Grafická úprava Helena Mešková

Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek •

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. •

Ing. Karel Drbal • Mgr. Svatava Havelková •

Ing. Anna Hubáčková • Ing. Michael Hošek •

doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. • Mgr. Jakub

Kašpar • doc. Ing. Ivo Machar, Ph.D. •

doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. •

JUDr. Svatomír Mlčoch • Ing. Jan Moravec •

RNDr. Zdeněk Patzelt • RNDr. František Pelc

(předseda) • Ing. Pavel Pešout • RNDr. Jan

Plesník, CSc. • RNDr. František Pojer •

Mgr. Karolína Šulová • RNDr. Alena

Vopálková

Adresa redakce

Kaplanova 1931/1

148 00 Praha 11 – Chodov

tel. 283 069 136, 283 069 111

fax 283 069 247

e-mail ochrana.prirody@nature.cz

www.casopis.ochranaprirody.cz

http://www.nature.cz

Předtisková příprava TNM Print, s. r. o., Praha

Tisk D.R.J. Tiskárna Resl, s.r.o.

Distribuci pro předplatitele v ČR

jménem vydavatele zajišťuje firma

SEND, s. r. o., Ve Žlábku 1800/77, hala A3

193 00 Praha 9; tel. 225 985 235

fax 225 341 425, GSM 777 728 757

e-mail send@send.cz, www.send.cz

Objednávky do zahraničí

vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny

ČR, tel. 283 069 127

e-mail predplatne@nature.cz

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2012
Všechna práva vyhrazena. Žádná část tohoto
časopisu nesmí být reprodukována či
šířena bez písemného souhlasu vydavatele

ISSN 1210-258X

Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Toto číslo vychází 29. 10. 2013

Titulní fotografie: Mládě orla skalního Anežka se vylíhla 15. května 2013, poprvé
po 100 letech na území ČR. Jde o velký úspěch ochranné práce, konkrétně
projektu Návrat orla skalního do ČR.

Foto Lukáš Kovář

Vchod do jeskyně Býčí skála

Moravský kras je známý početnou a pestrou škálou povrchových a podzemních krasových jevů. Patří k nejkrásnějším a nejnavštěvovanějším oblastem České republiky. Střední část Moravského krasu reprezentují hydrografické systémy Jedovnického a Křtinského potoka. Od východu k západu ji prořezává Křtinské údolí, které ve spodní pasáži přechází v údolí Josefovské. V krasovém kaňonu lze poznat řadu přírodních zajímavostí, které souvisejí především s tvorbou a vývojem jeskyní. Křtinské údolí můžete projít pěšky nebo ho zařadit do trasy cyklovýletu po širším okolí. Už proto, že celým Křtinským i Josefovským údolím vede silnice.

1. Křtiny 2. Výpustek 3. Býčí skála 4. Jáchymka
5. Stará huť (huť Františka) 6. Adamov

Mapu z podkladu ČÚŽK (2012) zpracovala Lucie Poláková

Trasa začíná v Křtinách, kde lze navštívit barokní skvost geniálního architekta Jana Blažeje Santiniho-Aichla, chrám Jména Panny Marie. Po necelém kilometru následují ponory Křtinského potoka a veřejnosti zpřístupněná jeskyně Výpustek. Zatímco další část údolí je již suchá, podzemní tok Křtinského potoka plyne ze spodních pater Výpustku neznámou jeskynní soustavou až do závrtu Otevřená skála, který ústí přímo u silnice. Odtud je již nedaleko k jeskyni Býčí skála, proslavené nálezem kosterních pozůstatků, zbraní, šperků a nádob sloužících k rituálním účelům, nebo k výše položené a volně přístupné jeskyni Kostelík. Od Býčí skály lze pokračovat přes jeskyni Jáchymku a kolem technické památky Stará

Huť Františka v Josefovském údolí patří k významným technickým památkám.

Foto Leoš Štefka

huť (huť Františka) s expozicí železářství, které se zde provozuje již od dob Velké Moravy, do Adamova. Tento poslední úsek je součástí naučné stezky Josefovské údolí.

Základní údaje o trase

Jde o nenáročnou trasu v délce asi 12 km, která vede po zpevněné cestě. Občerstvení nabízejí Křtiny a Adamov. Otevírací dobu a ceník vstupného do zpřístupněných jeskyní naleznete na www.jeskyne.cz.

Autor textu

a neoznačené fotografie Petr Zajíček

Zadní strana obálky: Jedna z chodeb se zachovalou přírodní modelací v jeskyni Výpustek. V popředí vozík z období těžby fosfátových hlín.

Foto Petr Zajíček

9 771210 258000

10

Příští číslo vychází 18. prosince 2013. Přinese mimo jiné článek k padesátinám CHKO Šumava a k silvestrovkému výnosu, prvnímu oficiálnímu dokumentu o ochraně přírodních památek na území tehdejšího Československa.